

Oni będą pamiętać

Uczniowie biorą udział w programie „Przywróćmy pamięć”

•• W Lubaczowie pomagali znaleźć w polu mogiły, w których zostali pochowani Żydzi z tamtejszego getta.

- Jakiś czas temu do Lubaczowa przyjechał z Nowego Jorku naczelny rabin Galicji Edgar Gluck. Szukał zbiorowych grobów, w których pochowano lubaczowskich Żydów po likwidacji getta. Mówiło się, że mogą się one znajdować na tzw. Plebańskim Polu pod Dachnowem. Zaczęliśmy więc z uczniami ustalać miejsce tych masowych grobów. Dzieci szukały świadków tych wydarzeń, potem odbyła się wizja lokalna - opowiada Zenon Swatek, nauczyciel historii w Gimnazjum nr 1 w Lubaczowie.

Poszukiwanie mogił odbywało się we współpracy z rabinem Gluckiem, który w ubiegłym roku ściągnął do Lubaczowa radiestetę z Londynu. W trakcie poszukiwań użyto również specjalnego radaru, który umożliwia archeologom sprawdzenie, co kryje się pod ziemią, bez konieczności kopania. - Natrafiliśmy na wykopy, które mogły być grobami. Udało nam się ustalić, że zwłoki z tych mogił zostały ekshumowane w 1948 roku i przeniesione na cmentarz żydowski w Zamościu. Nie można jednak wykluczyć, że w ziemi jeszcze spoczywają jakieś

szczątki. Dlatego wspólnie z rabinem Gluckiem przygotowujemy projekt wybudowania pomnika upamiętniającego lubaczowskich Żydów - dodaje Swatek.

Gimnazjaliści zorganizowali też w szkole kilka tradycyjnych żydowskich uroczystości. Było święto Chanuki i szabat z tradycyjnymi potrawami.

W taki sposób uczniowie z Lubaczowa uczestniczą w programie „Przywróćmy pamięć” zorganizowanym przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego. Biorą w nim udział gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne, a jego celem jest przybliżenie młodzieży kultury i historii polskich Żydów. Do udziału w programie zgłosiło się ponad 60 szkół z całej Polski. Na Podkarpaciu żydowskich pamiątek szukają uczniowie z Jasła, Krosna, Przemyśla, Ustrzyk Dolnych, Birczy, Dębicy, Lubaczowa i Iwierzyc. Zbierają informacje i dokumenty związane z obecnością Żydów w ich miejscowości i regionie, przeprowadzają wywiady ze starszymi mieszkańcami, fotografują i opisują zachowane zabytki. Porządkują żydowskie cmentarze.

- Chcemy nie tylko uporządkować cmentarz, ale również dowiedzieć się czegoś więcej o ludziach, którzy zostali tam pochowani. Będziemy

więc specjalną metodą kopiować napisy z nagrobków i przekażemy je komuś, kto zna hebrajski - mówi Monika Bodnar, dyrektor Gimnazjum nr 1 w Birczy i równocześnie nauczyciel historii. Dzieci z tej miejscowości już przepytaly wielu mieszkańców wsi i okolic o birczańskich Żydów, chcą zorganizować Dzień Pamięci Holocaustu.

W Dębicy powstał multimedialny projekt o przedwojennych losach miasta. Uczniowie z Ustrzyk Dolnych uporządkowali kirkut, wyznaczyli do niego nową drogę i ustawili trójjęzyczną tablicę informacyjną. Przygotowują również trasę „Śladami żydowskich zabytków”.

Wszyscy pokażą swój dorobek w trakcie ogólnopolskiej prezentacji, podczas której zaproszeni eksperci zajmujący się tematyką wielokulturowości będą oglądać projekty uczniów. - Dla uczestników programu „Przywróćmy pamięć” jest to też znakomita okazja do promocji swoich szkół i miejscowości - mówi przedstawiciel Fundacji. W tym roku Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego planuje zorganizować spotkanie w niedzielę 13 maja 2007 roku w synagodze Nożyków w Warszawie. ●

ANNA GORCZYCA

Dziennik

Śr. nakład 20000 egz.

Zasięg lokalny

